

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP45/2007
din 01.03.2007

cu privire la prevenirea și combaterea violentei în familie

Publicat : 18.03.2008 în MONITORUL OFICIAL Nr. 55-56 art. 178 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23](#)

Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică. Pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației cu privire la familie, recunoscînd faptul că realizarea egalității de gen între femei și bărbați constituie elementul-cheie în prevenirea violenței asupra femeilor, faptul că violența în familie afectează femeile în mod disproporționat, dar și faptul că și copiii și bărbații pot fi de asemenea victime ale violenței,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește bazele juridice și organizatorice ale activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

violență în familie - acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral;

violență fizică - vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății prin lovire, îmbrîncire, trîntire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar;

violență sexuală - orice violență cu caracter sexual sau orice conduită sexuală ilegală în

cadrul familiei sau în alte relații interpersonale, cum ar fi violul conjugal, interzicerea folosirii metodelor de contracepție, hărțuirea sexuală; orice conduită sexuală nedorită, impusă; obligarea practicării prostituției; orice comportament sexual ilegal în raport cu un membru de familie minor, inclusiv prin mângâieri, sărutări, pozare a copilului și prin alte atingeri nedorite cu tentă sexuală; alte acțiuni cu efect similar;

violență psihologică - impunere a voinței sau a controlului personal; provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor sau lovire a animalelor domestice, neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicere și/sau creare a impedimentelor în realizarea profesională ori interzicere și/sau creare a impedimentelor în realizarea programului educațional în instituția de învățământ; persecutare prin contactarea sau încercarea de a contacta prin orice mijloc sau prin intermediul altei persoane victima căreia i s-a cauzat o stare de anxietate, frică pentru siguranța proprie ori a rudelor apropiate, fiind constrânsă să-și modifice conduita de viață; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; alte acțiuni cu efect similar;

violență spirituală - subestimare sau diminuare a importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, prin interzicere, limitare, luare în derâdere sau pedepsire a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice sau religioase; impunere a unui sistem de valori personal inacceptabile; alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare;

violență economică - privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate; abuz de variate situații de superioritate pentru a sustrage bunurile persoanei; interzicere a dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune; control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune; refuz de a susține familia; impunere la munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv a unui membru de familie minor; alte acțiuni cu efect similar;

violență împotriva femeilor - acte de violență bazate pe gen, care cauzează sau poate cauza femeilor o suferință fizică, sexuală sau psihologică, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, forțarea sau privarea de libertate arbitrară, comise în sfera publică sau privată;

victimă-adult - persoană adultă care a fost supusă actelor de violență în familie, în concubinaj;

victimă-copil - persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani, care a fost supusă sau a fost martoră la acte de violență în familie, în concubinaj;

prejudiciu moral - cauzare a suferințelor fizice și/sau psihice, care conduce la umilire, frică, înjosire, incapacitate de apărare împotriva violenței, la sentimente de frustrare și la alte consecințe cu caracter similar;

prejudiciu material - daune materiale, susceptibile de evaluare sau estimare financiară/pecuniară, rezultând din orice act de violență în familie, în concubinaj, precum și costurile pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie;

agresor - persoană care comite acte de violență în familie, în concubinaj. În cazul plîngerilor din partea mai multor membri de familie, cu învinuiri reciproce de comitere a actelor de violență, agresorul va fi identificat luându-se în considerare următoarele circumstanțe: care dintre subiecții

implicați a acționat în apărarea sa ori a altei persoane; probabilitatea survenirii unor situații critice pentru fiecare persoană; modul de acționare în cadrul scenei de violență și gravitatea leziunilor provocate de fiecare persoană; plîngerile anterioare de violență în familie, alte împrejurări care indică la inițiatorul actelor de violență;

ordonanță de protecție - act legal prin care instanța de judecată aplică măsuri de protecție a victimei;

situație de criză/situație critică - totalitate a circumstanțelor ce prezintă pericol iminent pentru viața și/sau integritatea fizică și/sau psihică a persoanei, necesitînd intervenție în regim de urgență cu măsuri de protecție;

ordin de restricție de urgență - act administrativ emis de poliție, prin care sunt aplicate măsuri de protecție menite să asigure înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei supuse violenței și stabilirea unor interdicții prevăzute de lege, în vederea prevenirii repetării/comiterii actelor de violență, garantînd astfel siguranța victimei și altor membri ai familiei în locuința lor și în afara acesteia.

Articolul 3. Subiecți ai violenței în familie

(1) Subiecți ai violenței în familie sînt agresorul și victima membri ai aceleiași familii.

(2) Membri de familie, în sensul prezentei legi, sînt:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj).

Articolul 4. Cadrul legislativ

(1) Legislația cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie constă din Constituția Republicii Moldova, din prezenta lege, din alte acte normative, din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă tratatul internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte norme decît prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.

Articolul 5. Principiile de bază ale prevenirii și combaterii violenței

în familie

Prevenirea și combaterea violenței în familie se efectuează pe următoarele principii:

a) legalitatea;

b) egalitatea și nediscriminarea;

c) confidențialitatea;

d) accesul la justiție;

e) protecția și securitatea victimei;

f) cooperarea autorităților administrației publice cu societatea civilă și cu organizațiile internaționale.

Articolul 6. Sfera de acțiune a legii

Prevederile prezentei legi se aplică în egală măsură cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini și apatrizilor care locuiesc pe teritoriul ei.

Capitolul II

AUTORITĂȚILE ȘI INSTITUȚIILE ABILITATE

CU FUNCȚII DE PREVENIRE ȘI DE COMBATERE

A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

Articolul 7. Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire

și de combatere a violenței în familie

(1) Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie sînt:

a) autoritățile administrației publice centrale de specialitate (Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției);

[Art.7 al.(1), lit.a) în redacția LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

b) autoritățile de specialitate ale administrației publice locale de nivelul al doilea și structurile desconcentrate:

- secțiile/direcțiile de asistență socială și de protecție a familiei;

- direcțiile generale de învățămînt, tineret și sport;

- organele ocrotirii sănătății;

- subdiviziunile teritoriale ale poliției;

c) administrația publică locală de nivelul întâi;

d) centrele/serviciile de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și centrele/serviciile de asistență și consiliere pentru agresorii familiari;

e) alte organizații cu activități specializate în domeniu.

(2) Organul central de specialitate abilitat cu funcții de elaborare și de promovare a politicilor

de prevenire și de combatere a violenței în familie și de asistență socială a victimelor și agresorilor este Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

(2¹) Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului abilitată cu funcții de coordonare a activității interinstituționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, de implementare a programelor naționale, de acordare a asistenței Guvernului în implementarea politicilor, de monitorizare și evaluare a politicilor publice în domeniu, de facilitare a cooperării și dialogului cu societatea civilă, de raportare a modului de aplicare la nivel național a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (în continuare - *Convenția de la Istanbul*), a altor convenții și instrumente internaționale.

[Art.7 al.(2¹) introdus prin LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

(3) Pe lângă Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie se creează și își desfășoară activitatea Consiliul Național Coordonator în Domeniul Prevenirii și Combaterii Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (în continuare - Consiliul Național Coordonator), în componența căruia intră reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale de specialitate, conform alin. (1), reprezentanți ai societății civile și alte părți interesate. Consiliul Național Coordonator asigură colaborarea dintre autoritățile și structurile organizaționale cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, precum și cooperarea acestora cu organizațiile necomerciale și cu partenerii străini, de asemenea servește ca platformă pentru dezbateri în procesul de implementare, la nivel național și local, a politicilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de violență reglementate de Convenția de la Istanbul. Regulamentul Consiliului Național Coordonator se aprobă prin hotărâre de Guvern. Activitatea membrilor Consiliului Național Coordonator nu este remunerată.

[Art.7 al.(3) în redacția LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

(4) Autoritatea publică locală abilitată cu funcții de implementare a politicilor de prevenire a violenței în familie și de asistență socială a victimelor și agresorilor este secția/direcția raională de asistență socială și protecție a familiei, în cadrul căreia se desemnează un specialist responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

(5) Celelalte servicii publice de nivel local vor desemna persoane cu atribuții privind prevenirea și combaterea violenței în familie, responsabile de coordonarea activităților specifice în cadrul instituției sale și de colaborarea în desfășurarea activităților comune la nivelul teritoriului administrativ, în baza unor proceduri stabilite de conlucrare în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie.

Articolul 8. Competențele autorităților administrației publice centrale

și locale

(1) Organele centrale de specialitate ale statului (Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției), în limitele competenței lor:

a) asigură elaborarea și promovarea politicii de consolidare a familiei, de prevenire și combatere a violenței în familie, de acordare a protecției și asistenței victimelor și agresorilor;

b) coordonează activitatea în domeniu a structurilor descentralizate/ desconcentrate;

c) asigură accesul la informare a persoanelor privind mecanismul, măsurile de prevenire și combatere a actelor de violență în familie și contribuie la actualizarea paginii web oficiale privind violența în familie prin transferarea informațiilor cu caracter general privind activitățile desfășurate și proiectele implementate, precum și a datelor statistice colectate în baza unor indicatori unici pentru toate autoritățile, care sunt incluși în programele lucrărilor statistice aprobate de către Guvern;

d) colectează sistematic date statistice pe domeniu dezagregate pe sexe, oferă suport în realizarea cercetărilor privind fenomenul de violență în familie;

e) consolidează capacitățile resurselor umane din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, asigură pregătirea și perfecționarea lor continuă;

f) conlucrează cu organizații neguvernamentale, cu persoane fizice și juridice implicate în activități de prevenire și de combatere a violenței;

g) informează semestrial și anual Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie despre activitatea realizată în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, corespunzător misiunii și domeniului lor de specialitate, precum și la solicitare - în cazul organizării dezbaterilor în cadrul Consiliului Național Coordonator.

[Art.8 al.(1), lit.g) introdusă prin LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

(1¹) Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în calitate de organ central de specialitate al statului abilitat cu funcții de elaborare și promovare a politicilor de prevenire și de combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, precum și de asistență socială a victimelor violenței și agresorilor familiali:

a) elaborează politici de consolidare a familiei, de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, de acordare a protecției și asistenței victimelor violenței și de consiliere a agresorilor familiali, de asemenea contribuie la implementarea acestor politici;

b) asigură instituirea și menținerea serviciului anonim și confidențial de asistență telefonică gratuită, care oferă consilierea apelanților, în regim de 24/24 de ore, 7 zile din săptămână, privind prevenirea violenței în familie și privind serviciile disponibile pentru victimele violenței și agresorii familiali;

c) gestionează surse de date administrative din domeniul social și diseminează statistici sectoriale pe dimensiunea prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, dezagregate după criteriile stabilite, conform metodologiei coordonate cu autoritatea centrală în domeniul statisticii;

d) participă, în comun cu autoritățile și instituțiile abilitate, cu organizațiile necomerciale, cu alți reprezentanți ai societății civile și cu partenerii de dezvoltare, la cercetări, studii și campanii de informare pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

e) asigură, direct sau prin intermediul autorităților administrative din subordine, finanțarea și/sau achiziționarea serviciilor de asistență și reabilitare pentru victimele violenței și a serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiari;

f) analizează, în colaborare cu structurile teritoriale de asistență socială, necesitățile de dezvoltare a rețelei centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței, precum și a centrelor/serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiari;

g) asigură integrarea domeniului prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie în Mecanismul național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor;

h) contribuie la abilitarea economică a victimelor violenței în cooperare cu subiecții abilitați.

[Art.8 al.(1¹) în redacția LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

(1²) Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie:

a) coordonează, la nivel național, implementarea politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, asigură monitorizarea și evaluarea politicilor publice în domeniu;

b) sprijină implementarea interinstituțională a programelor naționale în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;

c) organizează și conduce ședințele Consiliului Național Coordonator;

d) oferă suport metodologic în vederea implementării unitare și eficiente, la nivel central și local, a cadrului normativ și a politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv în privința activității echipelor multidisciplinare teritoriale;

e) organizează instruirii prin module multidisciplinare pentru specialiștii cu funcții de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie;

f) asigură crearea și menținerea paginii web oficiale privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie în scopul oferirii accesului populației la informația referitoare la mecanismul de soluționare a actelor de violență, la infrastructura serviciilor sociale pentru victimele violenței și pentru agresorii familiari, precum și la rezultatele studiilor, cercetărilor din domeniu;

g) facilitează cooperarea și dialogul cu societatea civilă și partenerii de dezvoltare;

h) stabilește și gestionează un sistem coordonat de colectare și analiză a datelor administrative și a statisticilor oficiale în domeniu;

i) planifică și organizează desfășurarea cercetărilor, studiilor și campaniilor de informare pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie în comun cu autoritățile și instituțiile abilitate, cu organizațiile necomerciale, cu alți reprezentanți ai societății civile și cu partenerii de dezvoltare;

j) elaborează raportul anual cu privire la violența împotriva femeilor și violența în familie cu

contribuția și participarea tuturor autorităților și instituțiilor abilitate cu funcții în domeniu. Raportul anual se prezintă Guvernului;

k) elaborează rapoartele naționale și asigură aranjamentele în cadrul vizitelor de monitorizare în țară ale Grupului de experți pentru acțiunea împotriva violenței față de femei și a violenței în familie (GREVIO);

l) exercită și alte activități în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie.

[Art.8 al.(1²) introdus prin LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

(2) Autoritățile administrației publice locale:

b) formează echipe multidisciplinare în domeniu;

c) instituie și asigură, în limita resurselor financiare alocate și/sau disponibile, finanțarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și centrelor/serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiari;

c)¹ contribuie la incluziunea socială a victimelor violenței în familie prin crearea oportunităților de reprofilare și/sau de angajare în câmpul muncii, asigură accesul lor la locuință socială;

d) includ în programele de dezvoltare locală problematica prevenirii și combaterii violenței în familie; planifică organizarea studiilor și campaniilor de informare în vederea combaterii violenței în familie, pentru susținerea serviciilor sociale și a altor măsuri de asistență a victimelor violenței în familie, colaborează la implementarea sistemului de evidență a cazurilor de violență în familie;

e) dezvoltă parteneriate sociale cu organizații neguvernamentale, inclusiv cu fundații, sindicate, patronate, cu organizații de cult religioase, cu organisme internaționale care să contribuie la prevenirea și combaterea violenței în familie;

(2¹) Autoritatea tutelară locală:

a) asigură evaluarea inițială și realizarea măsurilor urgente de protecție a copiilor în cazurile de violență în familie în care se constată pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului;

b) asigură, la nivel local, mecanisme confidentiale de raportare a cazurilor de violență în familie;

c) colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale în scop de asigurare a protecției copiilor victime ale violenței în familie.

(3) Secțiunile/direcțiile de asistență socială și de protecție a familiei, prin intermediul serviciului responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie:

a) conlucrează cu organele de poliție în activitatea de identificare a persoanelor predispuse la comiterea actelor de violență în familie;

b) actualizează baza de date, la nivel teritorial, ce vizează fenomenul violenței în familie;

c) plasează, după caz, victima în centrul de reabilitare, oferindu-i asistența corespunzătoare;

d) în vederea lichidării consecințelor actelor de violență în familie, redirecționează cazul către specialiștii din centrele/serviciile de asistență și protecție;

e) înlesnesc, la solicitarea organelor de drept, accesul agresorului la programele de reabilitare;

f) se adresează, în condițiile legii, cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție; participă în calitate de persoană interesată în procesele de solicitare a măsurilor de protecție a victimei supuse violenței în familie; prezintă, la solicitarea instanței de judecată, materiale informative de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor, precum și alte informații pe care instanța le consideră necesare la examinarea cauzei; contribuie, în condițiile legii, la executarea măsurilor stabilite în ordonanța de protecție; realizează alte activități de apărare a drepturilor și intereselor legitime ale victimelor, inclusiv ale victimelor minore;

g) realizează, în comun cu alte autorități abilitate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale din domeniu, programe informaționale în vederea prevenirii violenței în familie;

h) determină necesitatea creării de centre/servicii de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și de centre/servicii de asistență și consiliere a agresorilor familiali, asigurând sprijinul metodologic și informațional al acestora;

i) monitorizează și coordonează activitățile profesionale ale asistenților sociali din cadrul primăriilor de prevenire a violenței în familie, de sprijinire/ consiliere a victimelor și de resocializare a agresorilor;

j) prezintă Ministerului Muncii și Protecției Sociale rapoarte semestriale despre activitățile desfășurate în teritoriu de secții/direcții, asistenți sociali conform parteneriatelor stabilite;

k) monitorizează victimele și le acordă asistență după ce au părăsit centrele de reabilitare.

(4) Direcțiile generale de învățământ, tineret și sport:

a) asigură informarea și instruirea cadrelor didactice în vederea calificării actelor de violență în familie, aplicării metodelor și mijloacelor de prevenire a unor astfel de acte și de sesizare a autorităților abilitate;

b) realizează, în comun cu alte autorități abilitate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale din domeniu, programe educaționale pentru părinți și copii în vederea prevenirii și combaterii violenței în familie;

c) asigură desfășurarea activităților de consiliere în vederea reabilitării psihologice și psihosociale a copiilor victime ale violenței în familie;

d) comunică autorităților abilitate, prin intermediul cadrelor didactice, sesizând de îndată în mod obligatoriu autoritatea tutelară și poliția, cazurile de violență în familie, inclusiv cazurile de violență în familie împotriva copiilor.

(5) Instituțiile medicale de toate tipurile și nivelurile:

a) organizează campanii de informare;

b) comunică poliției și autorității tutelare, prin intermediul cadrelor medicale, cazurile de violență în familie;

c) asigură consiliere și asistență medicală victimelor;

c¹) soluționează, în limitele competenței, cererea victimei de examinare medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau a sănătății;

d) inițiază și realizează programe și servicii adresate agresorilor; asigură realizarea programelor de dezalcoolizare, dezintoxicare, de tratament psihoterapeutic, după caz, cu suportul cheltuielilor din mijloacele abuzatorului sau, după caz, din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;

e) inițiază parteneriate durabile cu toate programele care vizează sănătatea mamei și a copilului;

f) încheie contracte de prestare a serviciilor medicale cu centrele/serviciile de reabilitare a victimelor și agresorilor.

(6) Organele de poliție, la nivel de structură specializată:

a) identifică, înregistrează și raportează cazurile de violență în familie;

b) asigură evidența nominală a agresorilor;

c) sesizează autoritatea tutelară locală despre fiecare caz de violență în familie cu implicarea copilului victimă/martor;

d) examinează cererile și sesizările parvenite din partea cetățenilor, instituțiilor medicale, centrelor medico-legale și a altor instituții referitor la conflicte familiale, la acte de violență, la amenințări cu moartea sau la existența unui pericol iminent de realizare a lor;

e) vizitează familiile ai căror membri sînt luați la evidență, efectuează lucrul de prevenire a comiterii repetate a actelor de violență în familie;

f) dispune eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului dacă, din circumstanțele stabilite la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, există o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă un pericol iminent de repetare/comitere a acțiunilor violente;

g) se adresează către autorități judecătorești pentru obținerea ordonanței de protecție în situație de criză în baza cererii depuse de victimă sau a sesizării de caz; asigură supravegherea executării ordonanței de protecție;

h) în cazul comiterii actului de violență în familie, explică victimei drepturile ei, iar la cererea acesteia, îi acordă ajutor spre a fi plasată în centrul de reabilitare;

i) informează victima despre dreptul ei de a beneficia de asistență juridică gratuită;

k) menține ordinea și securitatea publică în preajma centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor, în condițiile legii;

l) monitorizează și instrumentează, în comun cu asistenții sociali, cazurile de violență în familie din teritoriul deservit, actualizează baza de date cu informații din domeniu;

m) conlucrează cu autoritățile abilitate în domeniu, cu societatea civilă în vederea prevenirii și combaterii violenței în familie.

(7) Autoritățile menționate la art. 7 alin. (4) și alin. (5):

a) identifică potențiale familii afectate de violență și asigură evidența cazurilor de violență în familie din localitate;

b) identifică situațiile de criză și referă victimele violenței în familie spre serviciile de specialitate;

c) asigură schimbul de informații cu alte persoane implicate în examinarea cazului;

d) informează serviciul responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie despre cazul constatat și măsurile luate, iar despre cazurile de violență în familiile cu copii informează și autoritatea tutelară locală;

e) oferă organelor poliției suportul necesar în procesul de urmărire penală a cazurilor de violență în familie;

f) acordă victimelor și agresorilor servicii de informare privind drepturile și responsabilitățile acestora, organele abilitate cu competențe în domeniu, infrastructura serviciilor sociale;

g) oferă, la solicitare, rezultatele constatărilor pe marginea cazurilor de violență în familie organelor de drept, victimei, agresorului sau reprezentanților acestora;

h) îndeplinesc alte acțiuni, conform competenței, în vederea prevenirii și combaterii actelor de violență, asigurării protecției eficiente a victimelor violenței în familie, resocializării agresorilor.

(8) În vederea asigurării unei abordări sistemice a protecției și asistenței subiecților violenței în familie, desfășurării activităților comune de prevenire și combatere a violenței în familie, inclusiv a activităților menționate la alin. (7), specialiștii abilitați se desemnează, prin ordinul conducătorului, în echipa multidisciplinară teritorială.

(9) Membrul echipei multidisciplinare teritoriale:

a) este responsabil de rezultatele lucrului efectuat;

b) asigură confidențialitatea informației privind identitatea și viața privată a victimei;

c) colaborează eficient cu alți membri ai echipei;

d) participă la ședințele echipei;

e) îndeplinește sarcinile în termenele prevăzute de legislație.

Articolul 9. Competența organului de probațiune

(1) Subiecții probațiunii sancționați contravențional sau condamnați pentru acțiuni de violență în familie pot fi obligați de către instanța de judecată să participe la programe probaționale.

(2) Activitatea de probațiune este îndeplinită de organele de probațiune în condițiile legii.

Articolul 9¹. Competențele Administrației Naționale a Penitenciarelor

Administrația Națională a Penitenciarelor coordonează și asigură controlul activității instituțiilor penitenciare ce țin de:

- a) realizarea programelor de corecție pentru agresori în penitenciare;
- b) conlucrarea cu alte autorități abilitate în domeniu.

Articolul 10. Centre/servicii de asistență și protecție a victimelor violenței

în familie și a copiilor lor și centre/servicii de asistență și

consiliere pentru agresorii familiari

(1) Tipologia centrelor/serviciilor:

a) pentru victimele violenței în familie și pentru copiii lor: serviciul de asistență telefonică gratuită; adăposturi (plasament); centre/servicii de consiliere de zi și altele;

b) pentru agresori: centre/servicii de asistență și consiliere pentru agresorii familiari.

(2) Centrele/serviciile de asistență și protecție pentru victimele violenței în familie și pentru copiii lor oferă servicii specializate de sprijin precum: adăpost (plasament), asistență juridică, psihologică, socială, medicală de urgență și alte tipuri de asistență.

(3) Centrele/serviciile de asistență și consiliere pentru agresorii familiari oferă servicii specializate de informare, consiliere individuală/de grup a cuplului, consiliere juridică, referire și facilitarea accesului agresorului la serviciile medicale, de angajare în câmpul muncii și de profesionalizare.

(4) Organizarea și funcționarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor, precum și a centrelor/serviciilor de asistență și consiliere a agresorilor familiari, se desfășoară în conformitate cu regulamentele-cadru și cu standardele minime de calitate aprobate de Guvern.

(5) Centrele/serviciile pot fi create:

a) de Guvern, la propunerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale sau a Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie;

[Art.10 al.(5), lit.a) în redacția LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

b) de autoritățile administrației publice locale;

c) de organizațiile internaționale și de organizațiile necomerciale, cu informarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie;

[Art.10 al.(5), lit.c) în redacția LP250 din 31.07.23, MO302-305/11.08.23 art.546; în vigoare 11.08.23]

d) de autoritățile administrației publice și de organizațiile necomerciale, în baza unui acord de activitate în comun.

(6) În cazul existenței unor resurse limitate, prioritate va avea alocarea fondurilor pentru susținerea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor.

Capitolul III

MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A ACTELOR

DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Articolul 11. Dreptul la protecție al victimei

(1) Victimei i se garantează apărarea drepturilor și intereselor legitime.

(2) Persoanele cu funcție de răspundere, alte persoane care cunosc existența unui pericol pentru viața și sănătatea unei potențiale victime trebuie să comunice acest fapt autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie.

(2¹) Victima are dreptul la asistență pentru recuperare fizică, psihologică și socială prin acțiuni speciale medicale, psihologice, juridice și sociale. Acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimei de a face declarații și a participa la procese de urmărire în justiție a agresorului. Dreptul la viața privată și confidențialitatea informației privind victima sînt garantate.

(3) Autoritățile abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie sînt obligate să reacționeze prompt la orice sesizare și să informeze victimele despre drepturile lor, despre autoritățile și instituțiile cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie; despre tipul serviciilor și organizațiile la care se pot adresa după ajutor; despre asistența disponibilă pentru ele; unde și cum pot depune o plîngere; despre procedura ce urmează după depunerea plîngerii și rolul lor după asemenea proceduri; cum pot obține protecție; în ce măsură și în ce condiții au acces la consultanță sau asistență juridică; dacă există un pericol pentru viața sau sănătatea lor în cazul eliberării unei persoane reținute sau condamnate; dacă a fost anulată ordonanța de protecție.

(4) Victima violenței în familie are dreptul să ceară agresorului repararea, în condițiile legii, a prejudiciului material și moral cauzat prin actele de violență, iar statului - repararea prejudiciului material și moral ca urmare a neasigurării asistenței și protecției adecvate.

(4¹) Victima violenței în familie căreia i s-a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății beneficiază de o compensație financiară din partea statului pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, în condițiile stabilite de legislație.

(5) Victima are dreptul la asistență juridică primară și calificată gratuită conform legislației cu privire la asistența juridică garantată de stat.

(6) Victimei i se acordă asistență medicală de instituțiile medico-sanitare în conformitate cu Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Examinarea corporală a victimei și perfectarea actelor de constatare medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau a sănătății se efectuează gratuit în cazurile prevăzute de lege.

(7) Viața privată și identitatea victimei sînt protejate. Înregistrarea, păstrarea și utilizarea datelor cu caracter personal privind victima se efectuează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 12. Sesizarea cazurilor de violență în familie

(1) Victima are dreptul să sesizeze orice caz de violență în familie și să solicite protecție.

(2) Reprezentanților autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie li se interzice să întreprindă acțiuni menite să descurajeze victima în denunțarea actelor de violență la care este supusă.

(3) Orice persoană care este martoră la acte de violență în familie sau care are bănuieli rezonabile că au fost comise asemenea acte ori că sînt posibile acte de violență are dreptul să comunice acest lucru autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie.

(4) Persoanele cu funcții de răspundere și profesioniștii cărora le este impusă asigurarea confidențialității sunt obligați să raporteze autorităților competente despre actele de violență în familie care pun în pericol viața sau sănătatea victimei ori despre pericolul iminent de a se produce asemenea acte de violență. În celelalte cazuri, raportarea se va efectua doar cu acordul victimei.

(4¹) Raportarea cazurilor de violență asupra copiilor, inclusiv bănuială rezonabilă de violență asupra copiilor, este obligatorie și nu este necesar de a se efectua cu acordul victimei.

(5) Poliția este obligată să răspundă imediat la comunicările despre cazurile de violență în familie și să nu subestimeze importanța acțiunilor de contracarare a oricăror forme de violență în familie.

Articolul 12¹. Eliberarea ordinului de restricție de urgență

(1) În caz de stabilire la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, a circumstanțelor din care rezultă o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă un pericol iminent de repetare sau comitere a acțiunilor violente, organul de poliție este obligat să dispună imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului pentru înlăturarea situației de criză și, concomitent, întreprinde acțiunile necesare de constatare a comiterii infracțiunii de violență în familie.

(1¹) Organul de poliție are dreptul să aplice în privința agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei;
- b) interzicerea de a se apropia de victimă, respectând distanța ce ar asigura securitatea acesteia și excluzând orice contact vizual cu victima și/sau copiii;
- c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic sau prin orice alte mijloace de comunicare, cu victima și/sau copiii;
- d) interzicerea de a păstra și purta arma.

(2) Ordinul de restricție de urgență se eliberează pentru o perioadă de pînă la 10 zile și se pune îndată în aplicare, agresorul și victima (în cazul copiilor - reprezentantul legal al victimei) fiind informați despre restricțiile aplicate, drepturile și obligațiile care le revin și despre răspunderea pentru neexecutarea cerințelor ordinului de restricție.

(3) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordinul de restricție de urgență se exercită de către angajații postului sau ai sectorului de poliție din localitate în modul prevăzut de lege.

(4) Agresorul are dreptul să conteste ordinul de restricție de urgență în instanța de judecată în condițiile contenciosului administrativ. Depunerea cererii nu suspendă acțiunea ordinului de

restricție.

(5) Victima are dreptul, în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, să solicite, în condițiile legii, eliberarea ordonanței de protecție. Acțiunea ordinului de restricție de urgență, în acest caz, se prelungește de drept și încetează odată cu punerea în aplicare a măsurilor de protecție stabilite de judecată.

Articolul 13. Depunerea cererii

(1) Cererea despre comiterea actelor de violență în familie se depune:

- a) la organele de poliție;
- b) în instanță de judecată;
- c) la organul de asistență socială și de protecție a familiei și copilului;
- d) la autoritatea administrației publice locale.

(2) Cererea se depune la locul:

- a) de domiciliere al victimei;
- b) temporar de reședință al victimei dacă aceasta a părăsit domiciliul pentru a evita continuarea violenței directe;
- c) de reședință al agresorului;
- d) în care victima a căutat asistență;
- e) în care a avut loc actul de violență.

(2¹) Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vîrstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă, în interesele victimei, de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de procuror. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară poate fi depusă de autoritatea tutelară locală sau de procuror și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

(3) Pentru depunerea în instanța de judecată a cererii de eliberare a ordonanței de protecție nu se plătește taxă de stat.

Articolul 14. Modalitatea examinării cererii

(1) Cererea depusă în organul de poliție se examinează conform procedurii prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Cererea sau demersul pentru eliberarea ordonanței de protecție depuse în instanță de judecată se examinează conform Codului de procedură civilă, Codului de procedură penală.

(3) Cererea depusă în orice autoritate abilitată cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie este readresată conform competenței în decursul unei zile lucrătoare.

Articolul 15. Măsurile de protecție

(1) Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii, o ordonanță de protecție, prin care poate oferi asistență victimei și copiilor ei, aplicînd agresorului următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea acesteia, excluzînd și orice contact vizual cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;

e) obligarea, pînă la încetarea măsurilor de protecție, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

g) limitarea drepturilor în privința bunurilor aflate în posesia și folosința victimei;

h) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru înlăturarea ei;

j) interzicerea de a păstra și purta armă.

(1¹) Măsurile de protecție prevăzute la alin. (1) lit. a)-d) se aplică în mod obligatoriu cu monitorizare electronică. În acest caz, prevederile art. 271¹ din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 se aplică în mod corespunzător.

(2¹) Victima sau, după caz, membrii familiei acesteia pot purta un sistem electronic de supraveghere care permite verificarea respectării obligației de către agresor, exprimându-și în formă scrisă acordul în această privință.

(2) Ordonanța de protecție se comunică imediat subdiviziunii teritoriale a poliției și organului de probațiune din raza unității administrativ-teritoriale în care își are domiciliul agresorul, iar acestea, la rîndul lor, asigură informarea neîntârziată a agresorului privind măsurile aplicate. În cazul eliberării ordonanței de protecție în privința copilului sau a victimei care are copii, instanța de judecată informează și autoritatea tutelară de la locul aflării copilului.

(2¹) În cazurile în care ordonanța de protecție a fost eliberată în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, interdicțiile stabilite prin ordinul de restricție încetează odată cu aplicarea măsurilor de protecție dispuse prin ordonanța de protecție.

(3) Măsurile de protecție prevăzute la alin.(1) se aplică pe un termen de pînă la 3 luni, pot fi revocate în condițiile prezentei legi și pot fi prelungite în cazul unei cereri repetate sau al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție.

(4) Aplicarea măsurilor de protecție nu împiedică inițierea procedurii de divorț, partajării averii comune, decăderii din drepturile părintești, luării copilului fără decădere din drepturile părintești și altor acțiuni prevăzute de legislația în vigoare.

(4¹) Pe perioada acțiunii ordonanței de protecție în privința victimei cu copii, indiferent dacă copiii sunt incluși sau nu în ordonanța de protecție, aceștia se vor afla cu părintele-victimă. La solicitarea părintelui-agresor, vizitarea copilului poate avea loc conform unui program aprobat de către autoritatea tutelară teritorială.

(5) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordonanța de protecție ține de competența organului de poliție și a organului de probațiune în modul prevăzut de lege. În cazul aplicării măsurii specificate la alin. (1) lit. j), organul de poliție ridică imediat armele și munițiile de la agresor.

(7) Contestarea ordonanței de protecție se face în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 15¹. Revocarea măsurilor de protecție

(1) La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca înainte de termen măsurile de protecție stabilite.

(2) Revocarea poate fi dispusă dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) agresorul a respectat interdicțiile și obligațiile stabilite;

b) agresorul a urmat/urmează consilierea ori tratamentul care i-au fost stabilite.

(3) Instanța de judecată va examina dacă voința victimei este liber exprimată, asigurîndu-se că aceasta a avut acces real la asistență și protecție.

(4) Cererea de revocare se soluționează cu citarea părților și a reprezentantului poliției care a exercitat supravegherea executării ordonanței de protecție a cărei revocare se solicită.

Articolul 15². Supravegherea executării ordinului de restricție de urgență

și a ordonanței de protecție

(1) Supravegherea executării măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, impuse prin ordinul de restricție de urgență și prin ordonanța de protecție, este de competența poliției.

(2) Poliția informează și explică agresorului măsurile de protecție a victimei stabilite.

(3) În cazul în care agresorul trebuie să părăsească locuința familiei, poliția trebuie să-i ceară să predea imediat toate cheile de la locuință, care sînt ulterior transmise victimei sau sînt preluate spre păstrare provizorie la organul de poliție. Părăsind locuința, agresorul poate lua, sub supravegherea poliției, numai articole de uz personal strict necesare (haine, documente, obiecte de igienă).

(4) Dacă agresorul refuză să părăsească benevol locuința, organul de poliție are dreptul să întreprindă măsurile care se impun, în condițiile legii, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale.

(5) În perioada de acțiune a măsurilor de protecție a victimei, organul de poliție va asigura efectuarea vizitelor inopinate la locuința victimei, precum și intervenția imediată la orice comunicare despre nerespectarea sau tentativa de încălcare a măsurilor de protecție de către agresor.

(6) Refuzul sau eschivarea agresorului de la executarea cerințelor ordinului de restricție de urgență/ordonanței de protecție atrage răspundere conform legii.

Articolul 15³. Evaluarea și managementul riscurilor de repetare/comitere

a actelor de violență în familie

(1) Procesul de evaluare și management al riscurilor de repetare/comitere a actelor de violență în familie este destinat răspunsului cu măsuri neîntârziate și adecvate menite să asigure protecția victimei sau potențialei victime în urma acțiunilor sau potențialelor acțiuni ale agresorului.

(2) Organizarea și desfășurarea evaluării și managementului riscului de repetare/comitere a actelor de violență în familie au loc în modul și condițiile stabilite de procedurile interne ale autorității competente și/sau de ordinele comune.

Articolul 16. Finanțarea

(1) Activitățile de implementare a prezentei legi se finanțează de la bugetul de stat, de la bugetele unităților administrativ-teritoriale, în limita mijloacelor financiare stabilite anual, din alte surse neinterzise de lege.

(2) Finanțarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și a centrelor/serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiari se efectuează din alocațiile prevăzute la bugetul de stat, din donații, granturi, din alte surse, conform legislației în vigoare. În cazul unor resurse limitate, prioritate va avea alocarea fondurilor pentru susținerea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie.

(3) Organele centrale de specialitate abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie în procesul de planificare bugetară anuală prevăd resurse financiare pentru:

a) formarea profesională continuă a personalului de specialitate care desfășoară activitate de prevenire și combatere a violenței în familie;

b) dezvoltarea sistemului de identificare, înregistrare, evaluare a riscurilor, raportare și management al cazurilor de violență în familie;

c) informarea și sensibilizarea opiniei publice privind fenomenul violenței în familie;

d) sistemul consolidat de colectare a datelor.

Articolul 17. Sancțiuni

(2) În caz de comitere a actelor de violență în familie care întrunesc elementele constitutive de infracțiune, survine răspunderea în condițiile legii, indiferent de stabilirea măsurilor de protecție

(3) Nerespectarea prezentei legi de către persoanele cu funcție de răspundere și profesioniștii în domeniu este o încălcare a disciplinei muncii și atrage răspundere disciplinară în conformitate cu legislația.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 18

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni din data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Marian LUPU

Nr. 45-XVI. Chișinău, 1 martie 2007.